

TIBBİ DOKÜMANTASYON VE SEKRETERLİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİSAYARA KARŞI TUTUMLARI VE BİLGİSAYAR OKURYAZARLIĞI BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Esra Çoban Budak, Kocaeli Üniversitesi Enformatik Bölümü, ORCID: 0000-0003-4408-8836

Arzu Deveci Topal, Kocaeli Üniversitesi Enformatik Bölümü, ORCID: 0000-0001-5090-8592

Öz

Bilgi toplumunda nitelikli insan gücünün önemi artmaktadır. Günümüzde diğer tüm iş ve meslek gruplarında olduğu gibi sağlık sektöründe de nitelikli insan gücü, mesleki alanda teknik bilgi ve becerilerinin yanı sıra bilgisayar ve bilişim teknolojileri okuryazarlık düzeyi ile doğrudan ilişkilidir. Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik mesleğini icra eden kişiler, belgeleri bilimsel ilke ve kurallara göre toplayabilmeli, düzenlemeli, saklamalı ve tekrar hizmete sunabilmelidir. Bu görevleri gerçekleştirebilmesi için bilgisayarı etkin ve doğru bir şekilde kullanabilmelidir. Bu mesleği icra eden bireylerin mesleki uygulamalarında başarıya ulaşabilmeleri için temel bilgi ve bilgisayar okur-yazarı olmalarının yanında bilgisayarlara karşı tutumları da önemli rol oynamaktadır.

Bu araştırmanın amacı Kocaeli Üniversitesi Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik bölümünde okuyan öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarını ve bilgisayar kullanım becerilerini geliştirme bağlamında müfredatta yer alan bilgisayar okuryazarlığına yönelik derslerin yeterliği ile ilgili görüşlerini, belirlenen bağımsız değişkenler çerçevesinde değişip değişmediğini ölçmektir. Bu amaçla öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları ve becerilerini ölçmek için betimsel tarama yöntemiyle anket uygulanmış ve açık uçlu sorularla öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerine ilişkin görüşleri toplanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin en fazla internet tarayıcılar ve müzik dinleme programlarını kullandıkları, bilgisayara karşı tutumları genellikle olumlu olmakla birlikte, bilgisayar kullanımına yönelik bireysel becerileriyle ilgili yeterlikleri orta düzeyde olduğu, kelime işlemci, sunum programı ve web araçlarının kullanımı düzeylerinin iyi, bilgisayarın tanımı ve işletim sistemi, elektronik tablola ve veri tabanı programlarının kullanım becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin tutum ile beceri puanları arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca bilgisayar derslerinde aldıkları eğitimin ve içeriğin yeterli olduğunu fakat uygulamalı eğitim çalışmalarının arttırılması gerektiğini, eğitim hayatlarına olumlu katkılar sağladığını ve bilgisayarı daha iyi kullanmaya yardımcı olduğunu düşünmektedirler. Ancak yeterlilik ile ilgili sonuçlar göz önüne alındığında, sonuçların deneyim ve uygulama eksikliğine bağlı olduğu söylenebilir ve bu eksikliğin giderilebilmesi için gerçeğe yakın uygulama senaryolarıyla geliştirilebilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik öğrencileri, bilgisayara karşı tutum, bilgisayar okuryazarlığı.

MEDICAL DOCUMENTATION AND SECRETARIAL DEPARTMENT STUDENTS COMPUTER ATTITUDES AND COMPUTER LITERACY SKILLS INVESTIGATION

Abstract

In information society, the importance of qualified human power is increasing. Today, in the health sector as well as in all other business and professional groups, it is directly related to the level of literacy of computer and information technology as well as qualified human power, professional field, technical knowledge and skills. The persons working in the profession of medical documentation and secretarial should be able to collect, organize, hide and re-serve according to documents, scientific principles and rules. People should be able to use the computer effectively and correctly in these tasks. In addition to being the basic information and computer literate writers, their attitudes towards computers also play an important role in achieving success in their professional practice.

The aim of this research is to measure the attitudes of students who are studying in Kocaeli University's Medical Documentation and Secretariat section to the computer and whether their opinions about the adequacy of the courses related to computer literacy included in the curriculum in the context of improving computer skills are changed within the framework of independent variables. For this purpose, to measure the attitudes and skills of students towards the computer by descriptive scanning a questionnaire was applied and the opinions of the students about the computer courses they had taken were collected with open ended questions.

According to the results obtained, students use the most internet browsers and music listening programs, their attitudes towards computers are generally positive, their proficiency in computer skills is moderate, the level of use of word processor, presentation program and web tools is good, operating systems, electronic spreadsheets and database programs are at moderate levels of use. When the relationship between students' attitudes and skill scores were examined, it was determined that there was a low level of positive correlation between them.

Also, if you have enough training and content in computer classes, but that practical training should be increased, and contributes positively to their education they think it helps to use the computer better. However, when the results related to qualifications are taken into consideration, it can be said that the results depend on the lack of experience and practice, and it is suggested that these deficiencies can be improved with realistic application scenarios in order to eliminate these deficiencies.

Keywords: Medical documentation and secretarial students, computer attitude, computer literacy.

Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyılda bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan bilgi yığını içerisinde doğru bilgiye ulaşma ve bilgiyi değerlendirmenin önemi giderek artmaktadır. Bilimsel bilgi hızla artarken, sağlık bakım alanında hizmetin yönetilmesi, bilginin kayıt edilmesi, saklanması, paylaşılması ve yönetiminde bilgi teknolojisi gittikçe artan ve gelişen temel bir role sahiptir (Ay, 2009).

Her geçen gün yenilenen ve değişen özelliklere sahip olan iletişim teknolojilerinin varlığı, günümüzde diğer tüm iş ve meslek gruplarında olduğu gibi sağlık sektöründe de nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Teknoloji ile iç içe olduğumuz yaşamımızda mesleki anlamda nitelikli olabilmek için bilgi okuryazarlığının önemi de

artmaktadır. Bir bireyin iyi bir bilgi okuryazarı olmak için iyi bir bilgisayar ve teknoloji okuryazarı olması gerekir.

Korkmaz ve Mahiroğlu (2009), bilgisayar okuryazarlığını, çeşitli amaçlara ulaşmada bilgisayarı ve programları denetleme, bilgisayar uygulamalarını kullanabilme, bilgisayarın birey ve toplum üzerindeki ekonomik, psikolojik ve toplumsal etkilerini anlama, bilgisayarı, bilgiyi elde etmede, iletişim kurmada ve sorun çözmede kullanma yeteneği olarak tanımlamışlardır. Bilgisayar teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, bilgisayar okuryazarlığının yaşam boyu sürdürülmesinin gerekli olduğunu göstermektedir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development –OECD) de, bilgisayar okuryazarlığı hedeflerini, bir öğrencinin a) bir bilgisayar sistemindeki temel olan yazılım ve donanımları kullanabilmesi, b)uygulama programlarını kontrol edebilmesi ve kullanabilmesi, c) algoritmik bir yapıdaki problemleri çözebilmesi ve d)Bilgi Teknolojileri’nin en önemli toplumsal, ekonomik ve etik sonuçlarını belirleyebilmesi olarak belirlemiştir (Korkmaz & Mahiroğlu, 2009). Bu hedefleri gerçekleştirebilmek için bireyler bilgisayarı hem akademik /günlük yaşamında, hem de mesleki yaşamında etkili bir biçimde kullanabilmelidirler.

Yeni nesil iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, uygulamalar birçok alanda olduğu gibi sağlık alanında da kolaylıklar getirmiştir. Özellikle bilgisayarlar sağlık sorununun tanılanmasından, tedavisine; bakımın planlanmasından sonuçların değerlendirilmesine; monitör aracılığı ile hastayı izleme ve muhasebeden eczaneye kadar, hastaların randevu işlemlerinden, hasta takip, sekreterlik –hasta-doktor ilaç takip işlemlerine kadar artık her türlü takip bilgisayarlar aracılığı ile yapılmaktadır. Bilgisayar teknolojisi, kaynakların bütünleştirilmesine yardım etmekle birlikte, bilgisayar ortamına uyarlanmış bilgi sistemleri aracılığı ile hasta hakkındaki bilginin hızlı ve doğru bir şekilde paylaşılmasını, mesleğe özel bilginin kodlanmasını ve ilgili veri tabanları ile ilişkilendirilmesini sağlar (Ay, 2009).

Sağlık hizmetlerinde etkin bir hizmet sunumu için sistematik olarak bilginin elde edilmesi, kayıt edilmesi ve saklanması zorunludur. Bunun içinde düzenli ve kaliteli bir bilgi kayıt sisteminin olması gerekir. Dünyada, sağlıkla ilgili bilginin kaydı ve saklanması işlemleri, belgelerin bilimsel ilke ve kurallara göre toplanması, düzenlenmesi, saklanması ve tekrar hizmete sunulması, tıbbi kayıt ve hasta dosyaları kayıt sisteminin düzenli olması ve verimli çalışması mesleki eğitim almış sağlık çalışanları olan Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programından mezun olan kişiler tarafından yapılmaktadır (Kaplan ve Köksal, 2007). Hızla büyüyen sağlık sektöründe tıbbi sekreterlere olan ihtiyaçta artmaktadır. Bu yüzden Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümünden mezun olan kişilerin hem akademik hayatlarında hem de çalışma hayatlarında iyi bir sağlık bilgisine sahip olmalarının yanı sıra iyi bir bilgisayar okuryazarı olmaları gerekmektedir.

Bilgisayarlar teknolojisinin eğitim sisteminde etkin ve verimli bir şekilde kullanılması için, etkileşim içinde olduğu bireylerin teknolojiye bakış açıları ve teknolojik araçlara karşı tutumları önemli bir role sahiptir. Eğitim öğretimde bilgisayar ve internetin eğitim aracı olarak kullanılması, öğrencilerin bilgisayar uygulamalarına karşı olumlu tutumlar geliştirmesinde etkili olabilmektedir (Fatih ve Fidan, 2016). Başarılı bilgisayar deneyimi olan bireylerin bilgisayara karşı tutumları da olumlu olmaktadır ve dolayısıyla bilgisayar

becerileri de gelişecektir. Bu nedenle, bilgisayar okuryazarlığını geliştirmek için, yeni yazılımların nasıl öğrenileceğini ya da yeni kavramlar ve beceriler için nereye veya kime gidileceğini bilmek gerekmektedir (Williams, 2003)

Bireylerin, eğitim-öğretimleri esnasında ve hastanelerde yaptıkları staj dönemlerinde edindikleri bilgisayar okuryazarlık becerilerini, mesleki yaşantılarına aktarabilmeleri son derece önemli olmaktadır. Öğrencilerin eğitimleri sırasında bilgisayar yeterlilikleri açısından tam donanımlı olarak mezun olmaları onlar için iş ortamlarında büyük bir avantaj sağlayacaktır. Sağlık hizmetlerinde yeni teknolojilerin iş uygulamalarına daha fazla dahil edilmesi yararlı olacaktır. Bossen, Jensen ve Udsen (2014), alan yazında doktor ve hemşire ile elektronik sağlık kayıtları arasında kilit rol oynayan tıbbi sektörlerle yapılan çok az çalışma olduğunu belirlemişlerdir. Bu nedenle bu çalışmada Kocaeli Üniversitesi Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin müfredatta yer alan bilgisayar okuryazarlığına yönelik derslerin yeterliği ile ilgili görüşlerinin, bilgisayara yönelik tutumlarının ve bilgisayar kullanım becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla

- a) Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerinin düzeyleri belirlenmiş ve
 - a. Öğrenim türüne
 - b. Bilgisayara sahip olma durumuna göre incelenmiştir.
- b) Öğrencilerin sınıf düzeyine göre on parmak yazma becerileri,
- c) Tutum ile beceri puanları arasındaki ilişki,
- d) Öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerine ilişkin görüşleri belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın modeli ve çalışma grubu

Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilgisayara karşı tutumlarının ve bilgisayar kullanım becerileri düzeyinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırma, genel tarama modellerinden biri olan betimsel tarama yöntemiyle yapılmış ve bağımlı değişkenin değişimi bağımsız değişkenler açısından incelenmiştir. Veriler elektronik ortamda toplanmıştır. Bu çalışmada nicel ve nitel veri toplama yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Nicel ve nitel ölçme araçlarından elde edilen bulguların karşılaştırılarak birbirleri ile tutarlılığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma Kocaeli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programında 2017-2018 eğitim öğretim yılının bahar döneminde birinci ve ikinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 124 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılanların 101'i kız, 23'ü erkektir, 73'ü birinci sınıf, 51'i ikinci sınıfta, 76'sı örgün öğretimde 48'i de ikinci öğretimde öğrenim görmektedir. Yaş (ortalaması=20,31; ss=3,306). 83 kişi bilgisayarı günde 1 saatten az kullanırken 33 kişi ise 1-3 saat arasında, 8 kişide 3 saatten fazla kullanmaktadır. İkinci öğretimde öğrenim gören öğrencilerden 15 kişinin öğrenim gördükleri alanla ilgili bir işte çalıştıkları belirlenmiştir.

Tıbbi Dokümantasyon ve sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrenciler iş yaşamları boyunca sürekli bilgi teknolojilerini kullanacakları için birinci sınıfta haftada 3'er saatlik Temel Bilgi Teknolojileri Kullanımı ve Bilgisayar Teknolojileri Kullanımı ve ikinci sınıfta haftada 2'ser saatli On Parmak Yazım Teknikleri-I ve II ile Hastane Bilgi Sistemleri derslerini zorunlu olarak almaktadırlar.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada ölçme aracı olarak Polat ve Güzel (2011) tarafından geliştirilen 5'li likert tipi 25 maddeden oluşan Cronbach alpha değeri 0,856 ile KMO= 0,876 olarak hesaplanan "Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği " ve 34 maddeden oluşan 5'li likert tipi "Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dersinin Amaçları Ölçeği" (TTKB, 2005) kullanılmış ve Cronbach alpha=0,949 ile KMO=0,929 olarak bulunmuştur. Alfa katsayısı $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ olduğundan ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu ifade edilebilir. Ölçekler (1) kesinlikle katılmıyorum, (2) katılmıyorum, (3) biraz katılıyorum ve (4) katılıyorum ve (5) kesinlikle katılıyorum seçeneklerinden oluşmaktadır.

Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği 17 olumlu 8 olumsuz cümleden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk 15 maddesi bilgisayar kullanımına yönelik (en düşük 15, en yüksek 75 puan), sonraki 10 maddesi ise internet kullanımına yönelik madde (en düşük 10, en yüksek 50 puan), tutumları ölçmektedir. Beceri anketinde ise bilgisayarın tanımı ve işletim sistemi alt boyutunda 7 madde (en düşük 7, en yüksek 35 puan), kelime İşlemci programı alt boyutunda 4 madde (en düşük 4, en yüksek 20 puan), elektronik tablolama programı 5 madde (en düşük 5, en yüksek 25 puan), veri tabanı programı 5 madde (en düşük 5, en yüksek 25 puan), sunum programı 6 madde (en düşük 6, en yüksek 30 puan) ve web araçları kullanımı alt boyutunda 7 madde (en düşük 7, en yüksek 35 puan) madde yer almaktadır.

Öğrencilerin eğitim hayatlarında aldıkları bilgisayar derslerine ilişkin görüşlerini belirlemek için 3 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Toplanan bu veriler ile öğrencilerin aldıkları derslerin mesleki yaşantılarına katkıları hakkındaki düşünceleri, ders içeriklerinin yeterli olup olmadığı ve önerileri ile ilgili bilgilerin toplanması amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 20 veri analiz programı kullanarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin tutum puanları ile devam etmekte oldukları program ve cinsiyetleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirleyebilmek için bağımsız t testi ve tutum ile beceri arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon testi kullanılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Ölçeklerin tutum ve beceri puanları için ise aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum puan ortalamaları eşit aralık ölçeği esas alınarak değerlendirilmiştir (Tablo 1). Ayrıca bu testlerde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü açıklamak ve çalışmadaki gruplara ait sonuçlar arası farkın önemli olup olmadığını göstermek için etki büyüklüğü de hesaplanmıştır. Cohen (1998) tarafından bildirilen etki büyüklüğü aralıkları bağımsız gruplarda t testi için 0.2:düşük, 0.5: orta ve 0.8: yüksek olarak yorumlanmaktadır (Özsoy ve Özsoy, 2013).

Tablo 1: Araştırma Ölçeğine İlişkin Puan Dağılımı Sınırları

Seçenekler	Sınırlar
Kesinlikle katılıyorum (5)	4.20-5.00
Katılıyorum (4)	3.40-4.19
Biraz katılıyorum (3)	2.60-3.39
Katılmıyorum (2)	1.80-2.59
Kesinlikle katılmıyorum (1)	1.00-1.79

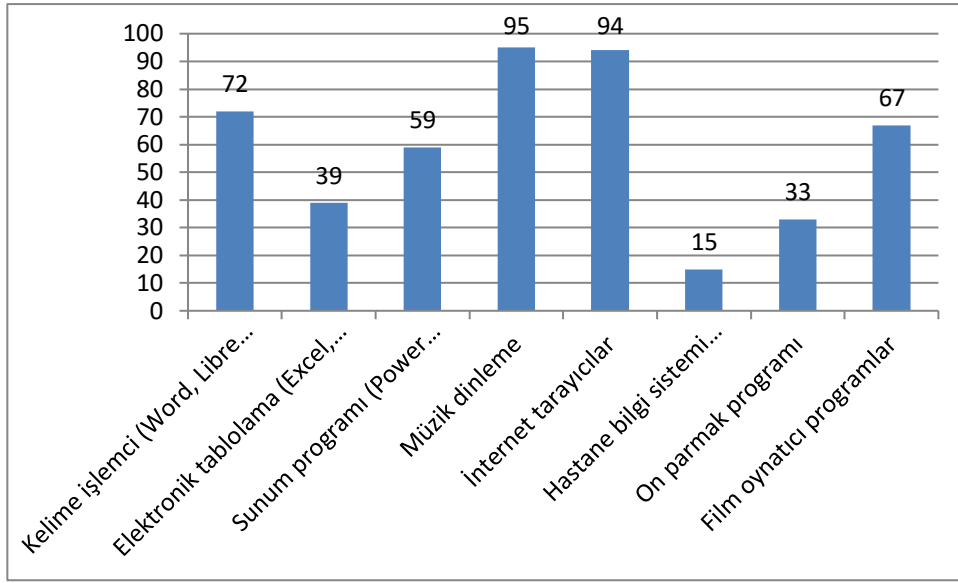
Öğrencilere uygulanan anket ve ölçek ile öğrencilerin bilgi okuryazarlığı düzeyleri, bilgi okuryazarlığı aşamalarından hangilerinde zorlandıkları, bilgi okuryazarlığı konularında daha önce eğitim alıp almadıkları ve bu konularda eğitim almak isteyip istemedikleri konularında bilgi toplanmıştır.

Açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenmiştir. Nitel verilerin analiz edilmesinden sonra oluşturulan temaların sunulmasında tablolar halinde ve öğrenci görüşlerinden bire bir alıntılar yapılarak sunulmuştur. Son olarak bulgular açıklanmış, bulgular arasında karşılaştırma ve ilişkilendirme yapılmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları ve beceri düzeyleri

Bu bölümde Kocaeli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin bilgisayara karşı tutumları ve bilgisayar becerileri bağımsız değişkenlere göre elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Şekil 1 de öğrencilerin kullandıkları programların sıklık değerleri verilmiştir. Bu grafiğe göre öğrenciler en fazla internet tarayıcılar ve müzik dinleme programlarını kullanmaktadırlar. İş yaşamlarında çok sık kullanmaları gereken hastane bilgi sistemlerini çok çok az kullandıkları görülmektedir.

Şekil 1. Öğrencilerin en çok kullandıkları programlar

Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerileri düzeyleri tablo 1 de verilmiştir. Bu tabloya göre öğrencilerin bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının iyi düzeyde, becerilerinin ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerileri düzeyleri

	N	Minimum	Maksimum	$\bar{X}$	SS
Tutum	124	1,76	4,44	3,64	0,57
Beceri	124	1,14	5	3,35	0,855

Bilgi ve iletişim teknolojileri becerileri ölçeği ile tutum ölçeği alt boyutlarına ilişkin beceri ve tutum düzeylerinin sonuçları tablo 2’de verilmiştir. Bu tabloya göre öğrencilerin kelime işlemci, sunum programı ve web araçlarının kullanımı düzeylerinin iyi, bilgisayarın tanımı ve işletim sistemi, elektronik tablola ve veri tabanı programlarının kullanım becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu bölümde okuyan öğrencilerin özellikle raporlama yapabilmeleri için kelime işlemci programlarını ve hastane kayıtlarını sağlıklı bir şekilde tutabilmeleri için veri tabanı programlarını iyi düzeyde kullanabilmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin veri tabanlarını daha iyi öğrenebilmeleri için uygulamaların artırılması faydalı olacaktır. Ayrıca bu tablo öğrencilerin bilgisayara ve internete karşı tutumlarının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerinin alt boyutlarına ilişkin düzeyleri

Beceriler	N	$\bar{X}$	Ss
Bilgisayarın tanımı ve işletim sistemi	124	3,22	,853
Kelime İşlemci programı	124	3,41	,888
Elektronik tablolaama programı	124	3,01	,959
Veri tabanı programı	124	2,84	,962
Sunum programı	124	3,58	1,043
Web araçları kullanımı	124	3,68	,983
Tutum	N	$\bar{X}$	Ss
Bilgisayara karşı tutum	124	3,51	0,558
İnternete karşı tutum	122	3,82	0,727

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre on parmak yazma becerileri t testi sonuçları tablo 4'te verilmiştir. Bu tabloya göre sınıf düzeyine göre öğrencilerin beceri puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır ($t=2,13$; $p<.05$). 2. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin on parmak yazma becerilerine ilişkin algıları ($X=3,49$) 1. Sınıfta öğrenim gören öğrencilere ($X=3,05$) göre daha olumludur. Bunun nedeni öğrencilerin 2. Sınıfta bir dönem boyunca On Parmak Yazma becerileri dersi almaları olabilir.

Tablo 4: Öğrencilerin sınıf düzeyine göre on parmak yazma becerilerine ait t testi sonuçları

Sınıfınız		N	$\bar{X}$	Ss	t	P	Etki Büyüklüğü
On parmak becerisi	1	73	3,05	1,129	2,13	.035	2,42
	2	51	3,49	1,102			

$p<.05$

Öğrencilerin öğrenim türüne göre bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerinin t testi sonuçları tablo 5'te verilmiştir. Bu tabloya göre öğrencilerin tutum puanları arasında öğrenim türüne göre anlamlı bir farklılığa rastlanmazken ($t=1,47$; $p=.144$), beceri puanları ise ikinci öğretim lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,089$; $p=.039$). Öğrencilerin öğrenim türüne göre tutum puanları örgün öğretim için $X=89,53$ iken ikinci öğretim için $X=93,43$ olarak belirlenmiştir. İkinci öğretimde öğrenim gören öğrencilerin beceri düzeyi $X=120,31$ iken örgün öğretim için $X=109,68$ olarak belirlenmiştir. Öğrenim türünün tutum ve beceri puanlarına etkisini hesaplanmış ve tutum için etki büyüklüğü Cohen $d=0,27$ ve beceri için etki büyüklüğü Cohen $d=0,39$ belirlenmiş olup orta düzeyde bir etkiye sahip olarak yorumlanmıştır.

Tablo 5: Öğrencilerin öğrenim türüne göre bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutum ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerilerinin t testi sonuçları

Öğrenim Türü	N	$\bar{X}$	Ss	t	p	Etki büyüklüğü
Tutum	Örgün	76	89,53	14,41	1,47	.144
	İkinci Öğretim	48	93,43	13,79		
Beceri	Örgün	76	109,68	28,20	2,089	.039
	İkinci Öğretim	48	120,31	26,58		

p<.05

Öğrencilerin bilgisayara sahip olma durumuna göre t testi sonuçları tablo 6’da verilmektedir. Bu tabloya göre Bir bilgisayara sahip olan öğrencilerin tutumlarında anlamlı bir farklılığa (t=0,538; p>.05) rastlanmazken beceri puanları bilgisayara sahip olanlar lehine anlamlı bir farklılık (t=2,097; p<.05) göstermektedir. Öğrencilerin bilgisayara sahip olma durumuna göre tutum puanları bilgisayarı olanlar için $\bar{X}$ =90,58 iken olmayanlar için $\bar{X}$ =92,15 olarak belirlenmiştir. Bilgisayarı olan öğrencilerin beceri düzeyi $\bar{X}$ = 117,06 iken olmayanlar için $\bar{X}$ =105,51 olarak belirlenmiştir. Bilgisayara sahip olma durumunun tutum ve beceri puanlarına etkisini hesaplanmış ve tutum için etki büyüklüğü Cohen d=0,12 olup düşük düzeyde ve beceri için etki büyüklüğü Cohen d=0,42 belirlenmiş olup orta düzeyde bir etkiye sahip olarak yorumlanmıştır.

Tablo 6: Bilgisayara sahip olma durumuna göre t testi sonuçları

Bilgisayara sahip olma	N	$\bar{X}$	S.s	t	p	Etki büyüklüğü
Tutum	Var	89	90,5843	15,28	0,538	.592
	Yok	35	92,1515	11,12		
Beceri	Var	89	117,06	27,43	2,097	.038
	Yok	35	105,51	27,98		

p<.05

Öğrencilerin tutum ile beceri puanları arasındaki ilişki durumları tablo 7’de verilmiş olup aralarında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (r=0.293, p <.01) Buna göre beceri düzeyi iyi olan öğrencinin tutum düzeyinin de iyi olacağı söylenebilir.

Tablo 7: Öğrencilerin tutum ile beceri puanları arasındaki ilişki

		Tutum	Beceri
Tutum	Pearson	1	,293**
	P.		,001
	N	124	124
Beceri	Pearson	,293**	1

P.	,001
N	124 124

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa, bilgisayar kullanma sıklığına ve cinsiyetlerine göre tutum ve beceri düzeylerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerine ilişkin görüşleri

Bu bölümde Tıbbi Dokümantasyon ve sekreterlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Çalışmada bulgular aktarılırken yaygın görüşü belirtmek amacıyla, frekansı en yüksek olan kategorilere ilişkin örnekler yer verilmiştir.

Öğrencilerin derslerin içeriğine ve önerilerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerinin dağılımı Tablo 8’de verilmektedir. Bu görüşlere göre öğrenciler büyük çoğunlukla aldıkları derslerde içerik ve eğitimin yeterli olduğunu %85,9 (f=79), bazıları içeriğin yeterli olduğunu fakat kendilerinin de bu konuda çaba sarf etmeleri ve dışardan da destek almaları gerektiğini (f=5) belirtirken, bazıları da ders içeriklerinin yeterli olmadığı (f=8) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin önerileri incelendiğinde mesleğe yönelik uygulamalı derslerin artırılması (f=5) ve daha fazla eğitim verilmesi (f=5) gerektiği belirlenirken, “önerim yok” (f=7) şeklinde ifadeler de rastlanmıştır. Genel olarak öğrencilerin bilgisayar derslerinde aldıkları eğitimin ve içeriğin yeterli olduğunu fakat uygulamalı eğitim çalışmalarının artırılması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Temalara ilişkin öğrenci görüşlerine örnekler şöyledir:

“Eğitim belki bu süreçte yeterli ama ilerleyen zamanlarda bizim kendimizi daha da geliştirmemiz gerekir. (Mesleğe bağlı olarak.)”

“Yeterlidir çünkü bilgisayar sürekli pratik isteyen bir araçtır o yüzden iş bize düşüyor”

“Verimimi artırıyor fakat eğitim materyalleri son derece yetersiz.”

“Temel düzeyde eğitim verildiği için yeterli bulmuyorum”

“Tam yeterli olmadığını düşünüyorum. Sınıfımızın mevcudundan dolayı ve okulumuzun sağladığı katkıların az olduğunu düşünüp, bireysel eğitim olsa daha iyi olacağına inanıyorum.”

Tablo 8: Öğrencilerin derslerin içeriğine ve önerilerine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri

İçerik	f	%	Öneri	f	%
İçerik ve eğitim yeterlidir	79	85,9	Mesleğe yönelik uygulamalı dersler arttırılmalı	5	29,4
Yeterlidir fakat okul dışı destek gerekir	5	5,3	Daha fazla eğitim verilebilir.	5	29,4
Yeterli değildir.	8	8,7	Önerim yok	7	41,2
Toplam	92	100	Toplam	17	100

Öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerinin eğitim hayatlarına katkısına ilişkin görüşleri tablo 9'da verilmiştir. Bu tabloya göre öğrencilerin aldıkları derslerin eğitim hayatlarına olumlu katkısının olduğunu (f=16) ve bilgisayar programlarının kullanılmasına yardımcı olduğu (f=13), çalışma hayatlarını olumlu etkileyeceği (f=8), bilgisayarı doğru ve hızlı şekilde kullanmayı sağladığı (f=7) ve kolaylık ve zamandan tasarruf sağladığı (f=4) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre alınan bilgisayar dersleri öğrencilerin eğitim hayatlarına olumlu katkılar sağladığı ve bilgisayarı daha iyi kullanmaya yardımcı olduğu söylenebilir. Temalara ilişkin öğrenci görüşlerine örnekler şöyledir:

"Almış olduğumuz bilgisayar dersleri eğitim hayatımıza olumlu katkı yapmıştır. Oldukça detaylı eğitimler aldığımızı düşünüyorum ve aldığımız eğitimlerin yeterli olduğunu düşünüyorum."

"Bilgisayarı doğru ve hızlı kullanabilme kabiliyetine sahip oluyoruz."

"Kolaylık ve zamandan tasarruf sağlayacaktır, yeterlidir."

"Katkısı günümüz teknolojisini eğitimde her alanda kullanabilmek. Yeterlidir çünkü bilgisayar sürekli pratik isteyen bir araçtır o yüzden iş bize düşüyor. Önerim yok."

"Aldığımız bilgisayar dersleri hiç bilgisayar bilmeyen birine bilgisayar öğretmeyi amaçlayan şekilde planlandığı için yeterince öğrenmemizi ve kendimizi geliştirmemizi sağlıyor, bence yeterlidir."

Tablo 9: Öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerinin eğitim hayatlarına katkısına ilişkin görüşleri

Eğitim hayatına katkısı	f	%
Olumlu katkısı oldu	16	33,3
Bilgisayar programlarının kullanılmasını sağladı	13	27,1
Çalışma hayatımıza olumlu katkısı olacak	8	16,7
Bilgisayarı doğru ve hızlı şekilde kullanmayı sağladı.	7	14,6
Kolaylık ve zamandan tasarruf sağladı	4	8,3
Toplam	48	100,0

Öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerinin mesleki hayatlarına katkısına ilişkin görüşleri tablo 10'da verilmiştir. Bu tabloya göre öğrenciler aldıkları derslerin mesleki hayatlarında kolaylık sağlayacağını ve verimliliği arttıracığını (f=64), hızlı metin yazma becerisini geliştirdiğini (f=33), zamandan tasarruf ve pratiklik sağlayacağını (f=9), teknolojiye hakim

olmayı (f=8) ve ofis programlarını etkin kullanmayı sağladığı (f=6) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre alınan bilgisayar dersleri öğrencilerin mesleki hayatlarını kolaylaştıracağı, verimliliği arttıracacağı ve zamandan tasarruf sağlayacağı söylenebilir. Temalara ilişkin öğrenci görüşlerine örnekler şöyledir:

“İş hayatımda bu eğitimi almamış olan insanlardan farkım olacağına inanıyorum.”

“Meslek hayatımızda işlerimizi daha seri bitirmemizi sağlar.”

“İş verimliliği açısından daha fazla verimlilik, işimde aktif performans gösterme”

“Çalışacağım hastanede sistemi daha iyi bir şekilde kullanmamı sağlayacaktır. Bilmediğim programları öğrenmeme yardımcı olacaktır.”

“Teknolojik sisteme hakim olma ve hızlı bir şekilde işlerimi tamamlamaya yardımcı oluyor.”

“Hızlı yazma, bilgisayarı doğru ve hızlı şekilde kullanmak açısından faydalı olabilir.”

Tablo 10: Öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerinin mesleki hayatlarına katkısına ilişkin görüşleri

Meslek hayatına katkısı	f	%
Mesleki yaşantıda kolaylık sağlar ve verimliliği artırır	64	51,6
Metinleri hızlı yazma becerisi	33	26,6
Zamandan tasarruf ve pratiklik sağlar	9	7,3
Teknolojiye hakim olma	8	6,5
Office programlarını etkin kullanma	6	4,8
Hastalarla hızlı iletişim kurabilme	2	1,6
Hastane bilgi sistemini kullanabilme	2	1,6

Tartışma ve Sonuç

Sağlık hizmetlerinde bilgi altyapısı genişledikçe klinik olmayan daha fazla meslek grupları sağlık sistemlerine dahil olmaya başlamıştır. Bu meslek gruplarında biri olan tıbbi sekreterlerin teknolojiyi doğru ve hızlı bir şekilde kullanılması kaçınılmazdır. Bu amaçla bu çalışmada sağlık kurumlarında istihdam edilecek olan Kocaeli Üniversitesinde öğrenim gören Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik bölümü öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları ile bilgi ve iletişim teknolojileri becerileri belirlenmiş ve çeşitli değişkenler açısından incelenmiş, aralarındaki ilişki belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin aldıkları bilgisayar dersleri hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada nicel ve nitel araştırma teknikleri birlikte kullanılmıştır. Betimsel tarama yapılan bu çalışmada, Polat ve Güzel (2011) tarafından geliştirilen 25 maddeden oluşan “Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği” ve 34 maddeden “Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dersinin Amaçları Ölçeği” (TTKB, 2005) kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin en fazla internet tarayıcılar ve müzik dinleme programlarını kullandıkları fakat iş yaşamlarında çok sık kullanmaları gereken hastane bilgi sistemlerini çok çok az kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin genel olarak bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının iyi, becerilerinin ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçek alt boyutlarına göre öğrencilerin bilgisayara ve internete karşı tutumlarının iyi

düzeyde olduğu söylenebilir. Alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde bireylerin bilgisayar ve internete karşı genellikle olumlu tutum sergilediği belirlenmiştir (Balaman ve Hakkari, 2016; Uslu, 2008). Ayrıca beceri ölçeğinin alt boyutlarına göre öğrencilerin kelime işlemci, sunum programı ve web araçlarının kullanımı düzeylerinin iyi, bilgisayarın tanımı ve işletim sistemi, elektronik tablola ve veri tabanı programlarının kullanım becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu bölümde okuyan öğrencilerin özellikle raporlama yapabilmeleri için kelime işlemci programlarını ve hastane kayıtlarını sağlıklı bir şekilde tutabilmeleri için veri tabanı programlarını iyi düzeyde kullanabilmeleri gerekmektedir. Tıbbi sekreterler, kelime işlem ve elektronik tablola, v.b. konularda güçlü bilgisayar becerilerine sahip olmalı ve masaüstü yayıncılık, proje yönetimi ve veri tabanı yönetimi gibi diğer yazılım uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmalıdır (California Job Journal, 2009). Öğrencilerin veri tabanlarını daha iyi öğrenebilmeleri için uygulamaların artırılması faydalı olacaktır.

Öğrencilerin sınıf düzeyine göre on parmak yazma becerileri incelendiğinde 2. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin on parmak yazma becerilerine ilişkin algılarının 1. Sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bunun nedeni öğrencilerin 2. Sınıfın ilk döneminde On Parmak Yazma becerileri dersi almaları olabilir. Çakmak, Çöğür, Duman ve Delen (2011), sekreterlerin en fazla yetersiz olduğu alanlardan birinin on parmak klavye kullanımı olduğunu belirlemişlerdir.

Öğrencilerin tutum puanları arasında öğrenim türü ve bilgisayara sahip olma durumuna göre anlamlı bir farklılığa rastlanmazken beceri puanları ise ikinci öğretim ve bilgisayara sahip olanlar lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bunun nedeni bazı öğrencilerin öğrenim hayatları devam ederken kendi mesleklerini icra edebilecekleri bir işte çalışıyor olmaları olabilir. Öğrenim türü ve bilgisayara sahip olma durumunun beceri puanlarına etkisinin orta düzeyde olduğu, bilgisayara sahip olma durumunun tutum düzeyini düşük oranda, öğrenim türünün ise orta düzeyde etkilediği belirlenmiştir. Timur, Yılmaz ve Timur (2014) ortaokul öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf ve bilgisayara sahip olma durumuna göre farklılık göstermediğini belirtmişlerdir. Yanık (2010)'ta bir çalışmada öğretmen adaylarının bilgisayar okuryazarlığı düzeylerinin düşük olduğunu belirlemiştir.

Öğrencilerin tutum ile beceri puanları arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre beceri düzeyi iyi olan öğrencinin tutum düzeyinin de iyi olacağı söylenebilir. Öğretmenlerle yapılan bazı bir çalışmalarda bilgisayar becerisi ile tutum arasında yine pozitif yönde olumlu bir ilişki olduğu belirlemişlerdir (Erkan, 2004; Sarıçam ve arkadaşları, 2013; Yanık, 2010).

Bilgisayar derslerine ilişkin görüşlere göre öğrenciler bu derslerde aldıkları eğitimin ve içeriğin yeterli olduğunu fakat uygulamalı eğitim çalışmalarının artırılması gerektiğini, eğitim hayatlarına olumlu katkılar sağladığını ve bilgisayarı daha iyi kullanmaya yardımcı olduğunu düşünmektedirler. Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik bölümünde okuyan öğrencilerin bilgisayar teknolojilerini kullanma becerileriyle donatılmalı, bu konuda öğretim teknolojileri kaynaklarıyla gerçeğe yakın uygulama senaryoların geliştirilmesi, kullanımının teşvik edilmesi ve gelişim olanaklarının yaratılması önemlidir. Tıp sekreteri olmak

isteyenlerin kelime işlem, iş için bilgisayar uygulamaları, kayıt tutma, işbirlikçi ofis eğitimi, sağlık meslekleri ve tıp meslekleri ile ilgili alanlarda iyi bir eğitim almaları gereklidir (California Job Journal, 2009). Bireylerin bilgisayara karşı tutumlarının olumlu yönde arttırılmasını sağlamak amacıyla öğrencilere birinci sınıfta kelime işlemci programında metinsel uygulamalarının arttırılmasının faydalı olacağı görülmüştür.

Toplumda ve sağlık hizmetleri alanında daha iyi bilgisayar okuryazarı olabilmeleri için eğitim ve desteğe ihtiyaç duyan çalışanlar olacaktır (Mills ve arkadaşları, 2015). Bu yüzden başta Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik mesleğinde çalışanlar olmak üzere hastanelerde sağlık alanında çalışmakta olan bireylere dönem dönem ihtiyaçlarına uygun olarak bilgisayar, bilgi ve teknoloji okuryazarlığı konularında hizmet içi eğitimlerin verilmesi mesleki açıdan bilgisayar kullanma becerilerini geliştirmede önemli olacaktır.

Kaynaklar

- Ay, F. (2009). Uluslararası elektronik hasta kayıt sistemleri, hemşirelik uygulamaları ve bilgisayar ilişkisi, *Derleme, Gülhane Tıp Dergisi*, 51, 131-136 Web: https://www.ejmanager.com/mnstemp/7/pdf_GMJ_492.pdf
- Balaman, F. & Hakkari, F. (2016). Meslek yüksekokulu teknik ve sosyal program 1.sınıf öğrencilerinin bilgisayar kaygı düzeyleri ile bilgisayar ve internete yönelik tutumları, *Batman Üniversitesi, Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(2/1), 228-244 Web: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/313292>
- Bossen, C., Jensen, L.G. & Udsen, F.W.(2014). Boundary-object trimming: On the invisibility of medical secretaries' care of records in healthcare infrastructures. *Computer Supported Cooperative Work*, 23(1), 75-110. <https://doi.org/10.1007/s10606-013-9195-5>
- California Job Journal (2009). Medical Secretary. 2/22/2009, 27(1173), p 7-7. 1/2p. <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=8dd6b6be-188d-4bce-b83e-eca82d2fee11%40sessionmgr4010>
- Çakmak, V., Çöğürçü İ., Duman H., Delen F. (2011). Yöneticilerin büro personeli olarak çalışanlardan beklentileri üzerine bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(20), 65-73. <http://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2011/65-73.pdf>
- Erkan, S. (2004). Öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumları üzerine bir inceleme. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12). Web: <http://www.manas.kg/pdf/sbdpdf12/Makaleler/12.pdf>
- Kaplan, A. & Köksal, A. (2017). Türkiye’de Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik eğitiminin incelenmesi, mesleki uygulamalar. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 16(2), 1-6 Web: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/28/2224/23090.pdf>
- Kirkova-Bogdanova, A. (2017). Computer literacy of healthcare students from medical university – Plovdiv. *CBU International Conference On Innovations In Science And Education*, March 22-24, Prague, Czech Republic, [doi:10.12955/cbup.v5.1001.pdf](https://doi.org/10.12955/cbup.v5.1001.pdf)

- Korkmaz, Ö. ve Mahiroğlu, A. (2009). Üniversiteyi yeni kazanmış öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 983-1000 Web: http://www.kefdergi.com/pdf/17_3/17_3-19.pdf
- Mills, J., Francis, K., McLeod, M. and Al-Motlaq, M. (2015). Enhancing computer literacy and information retrieval skills: a rural and remote nursing and midwifery work force study. *Collegian*, 22(3), 283–289, <http://dx.doi.org/10.1016/j.colegn.2014.02.003>
- Oliver, R. & Towers, S. (2000). Benchmarking ICT literacy in tertiary learning settings, In learning to choose: choosing to learn. *Proceedings of the 17th Annual ASCILITE Conference*, 1-10 Web: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.199.5868&rep=rep1&type=pdf>
- Özsoy, S. ve Özsoy, G. (2013). Effect Size Reporting in Educational Research. *Elementary Education Online*, 12(2), 334-346. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ilkonline/article/view/5000037779/5000036637>
- Polat, H., & Güzel, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları. *5th International Computer& Instructional Technologies Symposium*. Elazığ, Türkiye. <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27910.pdf>
- Sarıçam, H., Şahin, S., Balcı, S. Yılmaz, B. & Çabuk, Y. (2013). Preservice elementary teachers' attitudes towards computer and computer using skill levels. *Journal of European Education*, 3(2), 36-45.
- Uslu, Ö. (2008). İlköğretimde çalışan öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumları ve bilgisayar kaygı düzeyleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Timur, S. , Yılmaz, Ş.ve Timur, B. (2014). Ortaokul öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 16-26. <https://search.proquest.com/docview/1933857071?accountid=16382>
- TTKB (2005). *Orta öğretim kurumları bilgi ve iletişim teknolojisi dersi öğretim programı*. Ankara.
- Williams, K. (2003). Literacy and computer literacy: Analyzing the nrc's being fluent with information technology. *University of Michigan School of Information*, pp. 1-20, <http://www.literacyandtechnology.org/v3n1/williams.htm>
- Yanık, C. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar okuryazarlık algıları ile internet kullanımına yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 39, 371-382. http://uvf.ulakbim.gov.tr/uvf/index.php?cwid=9&vtadi=TSOS&c=ebsco&ano=122051_d_e8170e950b7d379b5cad30385708160&?

